

Benim Gözümde Prof. Dr. Kemal BAYAZIT*

Prof. Dr. Cevat YAKUT

Koşuyolu Kalp Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başhekimi (E), İstanbul

Meslek yaşantımda yarım asrı geri bıraktıktan sonra; doğru, yalın ve içtenlikle değerli büyüğümü anlatacağım. Çünkü bir Afrika atasözünde ifade edildiği gibi “Aslanlar kendi hikayelerini yazmazlarsa avcıların hikayelerini dinlemek zorunda kalırlar.”

Cerrahide kişisel üslubun doğmasında en önce usta-çırak ilişkisi, sonra sırasıyla literatürden okumak, başka kurumları gözlemek, yakın arkadaşlardan bilgi, görgü ve deneyim almak etkili olur. Burada usta, işini iyi yapan, başarılı, deneyimleriyle öğrenmiş ve deneyimlerini aktarabilen becerikli bir insan olarak tanımlanabilir. Genellikle her ustanın bir işi, bir becerisi vardır denilse de her beceri sahibi usta olmayabilir. Çünkü tek başına yetenek de yetmez usta olmaya. Sabır, direnç, kararlılıkla devşirilen uzun yıllar içinde oluşur bu güç.

Ustam Dr. Kemal Bayazıt hakkında yıllar önce bakanlığa yazdığım yazımdan bazı hususları belirtmek isterim.

Dr. Kemal Bayazıt 1958 yılından beri devam eden meslek yaşantısında 1962 yılında Haydarpaşa Göğüs Cerrahisi Merkezi'nin Türkiye'de modern kalp cerrahisinin kuruluşunda önemli odaklardan biri olarak belirmesinde Dr. Siyami Ersek'in en yakını, yardımcısı olarak çok önemli bir role sahiptir. Türkiye'de ilk defa “Akciğer sleeve rezeksiyon ve karina rezeksiyonu” kendisi tarafından yapılmıştır.

Haydarpaşa Göğüs Cerrahisinde iken Avrupa'da ilk vaka olan üçlü kapak replasmanını başarıyla gerçekleştirmiştir.

1967 yılında kurduğu Türkiye Yüksek İhtisas Kardiyovasküler Cerrahi Kliniği, Türk kalp cerrahisi hizmetinin çok önemli bir

bölümünü sağlamıştır. 1967'de yıllık 50 olan açık kalp sayısı, 1970'ten itibaren 200, 1975'te 350, 1980 yılından itibaren 500 ve 1984 yılından itibaren 800 ve 1000 açık kalp ameliyatı sayısına ulaşmıştır.

1968 yılında Türkiye'de ilk kalp naklini gerçekleştirmiştir. Kalp kapak cerrahisinde çeşitli heterogreft, otojen greft ve annuloplasti tekniklerinde araştırmalar yapmış ve önemli gelişmeler sağlamıştır. Kalp cerrahisinde önemli bir gelişme olan Hipotermosimik kardiyopleji uygulamasını Türkiye'de ilk defa Dr. Bayazıt başlatmıştır.

Türkiye'de koroner bypass cerrahisini başlatan öncülerden biri olarak bu konuda çok önemli bir role sahiptir.

Kuruluşunu deruhte ettiği “Koşuyolu Kalp Merkezi” İstanbul'da ülkemizin örnek bir kalp merkezine dönüşmüştür.

*Yazarın izni ile “Kalbin Son İmparatoru” adlı kitabın ilgili bölümünden alınmıştır.

Dr. Bayazıt, büyük damar (Aort Cerrahisi) cerrahisinin en önemli ameliyatlarını (Asendan aorta değiştirilmesi, Arkus Aorta'nın ilk başarılı değiştirilmesi, Desandan aorta değiştirilmesinde inklüzyon tekniğinin uygulanmasında) ilk gerçekleştiren ve en çok uygulayan olarak da hizmet vermiştir. Periferik damar cerrahisinde de çeşitli teknikler ile ekstremitte kurtarıcı ameliyatların yapılmasında öncülük görevini yapmıştır. Diğer taraftan son yıllarda noninvaziv vasküler cerrahi laboratuvarının kurulmasını temin etmesi ve transluminal anjioplastinin periferik damar hastalıklarında yaygınlaştırılmasında destekleri büyüktür.

Dr. Bayazıt, konjenital kalp cerrahisi alanında da zor ve kompleks anomalilerin tedavisinde başarılı olmuştur. Ebstein anomalisi, tek ventrikülün septasyonla tedavisi, Extrem fallot tetralojisi serisi ve büyük damarların transpozisyonunun cerrahi tedavisi alanında, büyük çocuk ve erişkinlerde başarılı bir düzey tutturmuştur. Türkiye'de Hacettepe gibi çok az yerde yapılan ancak yeterli düzeyde olmayan infant kalp cerrahisi uygulamasını ayrı bir disiplin olarak geliştirebilmesi için proje çalışması üzerinde durmaktadır.

Dr. Bayazıt; KVC'de teknikler, uygulamalar, perfüzyon mekanizmasına katkıları yanında kardiyak anestezi ve yoğun bakım organizasyonu yönünden de ileri düzeyde bir çalışma ortamı oluşturmuştur. Mekanik dolaşım desteği, hiperbarik chamber gibi alanlarda da yurdumuzda ilk yaygın uygulama ve araştırma imkânlarını sağlamıştır.

Kardiyovasküler merkezlerinin kurumsallaşmasında çok önemli görevler yapmıştır. Tıbbi Aygıtlar Bakım Onarım Merkezi (TABO)'un kurulması yurdumuzda biyomedikal teknoloji ve mühendislik açısından öncü bir girişimdir.

Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesini son 10 yılda ziyaret etmiş dünyaca ünlü kardiyovasküler cerrahi ve kardiyolojinin bilim dalındaki otörler; L. W. Lillihei, M. DeBakey, F. Loop, M. Sonnes, T. Wjers, Braimbridge başta olmak üzere Dr. Bayazıt'ın yönettiği klinik ve cerrahi uygulamaları gördüklerinde hayranlıklarını ifade edip çok olumlu izlenimlerle ayrılmışlardır. Özellikle ABD'nin koroner cerrahi konusunda 1 numaralı merkezi Cleveland Clinic Kalp cerrahi bölüm başkanı F. Loop; Dr. Bayazıt'ın cerrahi çalışmalarını bizzat gördükten sonra kendi enstitüsünde birlikte bulunmaktan ve kliniğinin imkânlarını yerinde etüdünü arzu ettiğini bildirerek "Cleveland Clinic Educational Council"ın davet bursunu sağlamıştır. 1980 yılında bu imkân ile Cleveland'ta benim de dahil olduğum incelemeler ve etüdler, Dr. Bayazıt'ın Türkiye'de koroner bypass cerrahisindeki başarılarında önemli rol oynamıştır.

Dr. Bayazıt, usta olarak yetenek, emek, bilgi ve aşkla ortaya çıkmıştır. Hiçbir zaman insan kendi başına usta olamaz, diğer ustaların varlığından haberli olmak gerekir. Coşkusuz usta da olmaz. O nedenle usta; yorgunluk, bıkkınlık bilmeden aşk ile işine kendini adayandır. Böyle bir ideal örnek kendisinin yaşam felsefesi olmuştur.

Diğer taraftan biri hariç çoğu yetenek doğuştan gelir ki, doğuştan gelmeyen tek yetenek istemektir. Olmak, iyi olmak, daha iyi olmak, en iyi olmak istemek sahip olunabilecek çok özel bir duygudur. Böyle bir ortam oluşmuş ise gelişim de ortaya çıkacaktır.

Dr. Bayazıt, karmaşık sorunları çözerek kurum içinde güçlü bir bağlılık ve motivasyon duygusu yaratarak takım ruhunu oluşturmuştur. Nerede karşılıklı sevgi ve saygı varsa orda güven ve bağlılık vardır. Bunların bulunduğu yerde de disiplin hakimdir. Bu durumda huzur gelişir ki huzurun olduğu yerde başarı vardır.

Kemal Bey bilgiyi nakleden eğitim sistemini değil, sorgulayan sistemi kurdu ve yönetti. Bize; “her söylediğiniz doğru olsun, fakat her doğruyu da ‘gırtlığınız dokuz boğum diyerek’ söylemeyin” derdi. Akıllı insanın her düşündüğünü söylemediğini, fakat söyleyeceği her şeyi düşünerek söylemesi gerektiğini vurgulardı.

Hayalleri ve rüyaları insanları eyleme götürür. Düşüncelerini gerçekleştirerek olgunluğa ulaşan adam olmak... İşte bizlere böyle bir örnek hayat çizgisi sunmaktadır Dr. Bayazıt.

Hocası Siyami Ersek’ten sık sık naklederdi; “fazla tevazu göstermeyin, öyle zannederler”. Buna karşılık kendisi karizmatik liderlerde olan egoist, egosentrik, narsist duygulardan tümüyle uzaktı. Sahte tevazu gösterisinde ise hiç bulunmazdı.

Kalp cerrahisi asistanı ve yardımcısı olarak geçirdiğim 16 yıl içinde kendisinden özümsediğim ve yaşam felsefesi olarak kabul ettiğim;

- ‘Gidilmeye değer bir yolun kestirmesi yoktur’.

- ‘İstersen alırsın, yaparsın, olursun’.

- ‘Taktikle başarmaktansa özgün teknikle başarılı olmak çok daha iyidir’ ilkeleri rehberim oldu.

Yaşamla barışık, ‘zaptiye kafalı idareci’ tipi olmayan yetenekli gençleri hep baş tacı etmesi, kendisinden etkilendiğim diğer bir prensibim olmuştur. Yönetici olarak geçirdiğim uzun yıl-

lar çalışkanlık, dürüstlük, objektiflik, uzlaşmacılık, mükemmeliyetçilik, doğruluk, güvenilirlik, saygınlık, etik kurallara sıkı sıkıya bağlılık gibi özellikleri ustamın çizgisinde sürdürmeye çalıştım. Zamanı daima üretirek tükettim.

Tıp öğrenciliği, uzmanlık eğitimi, kalp cerrahisi meslek hayatı süreci içinde heyecan, mutlu ve çileli evreler olsa da kendilerinin yanında geçen yıllarım çok özel anılarla doludur. Kocuyolu’nda emeklilik törenimde yaptığım konuşmada “İnsan zorlu bir sınavdan geçtikten sonra kendi varlığı çok derinden hisseder. Şimdi, gerçeğim, bir isimden ibaret değilim, bir sesim, geçmişe ve geleceği ait bir hikâyem var, yaşamımın bir amaç ve anlamı var.” demiştim.

Bu amaç ve anlamda büyük payı olan ustam için son olarak şunları söylemek isterim; gerçek eğitici; yöntemini ve söylemini arkadaşlık ile beraber geliştirip herkesin kolayca uygulayabileceği şekle dönüştürerek onların belleklerinde uzun yıllar yer etmesini sağlayandır. Dr. Kemal Bayazıt; bu tanıma uygun gerçek büyük bir hocadır. Biz öğrencileri üzerinde çok değerli cerrahi miras bırakmıştır”.

